

2017

Government of India
Ministry of Human Resource Development

Educational Survey Division
राष्ट्रीय शैक्षिक अनुसंधान और प्रशिक्षण परिषद्
NATIONAL COUNCIL OF EDUCATIONAL RESEARCH AND TRAINING
Sri Aurobindo Marg, New Delhi 110 016
Visit us at : <http://www.ncert.nic.in>

Class

3

National Achievement Survey

Achievement Test

Test Form No.

31

Medium of Instruction **Marathi**

<< TO BE FILLED IN BY TEACHER >>

UDISE School Code		<input type="text"/>																	
Area Code		1 Rural		2 Urban		☐		Section (Eg. Section A = 01, and likewise...)		<input type="text"/>									
School Management		1 Govt.		2 Govt.-aided		☐		Student Gender		1 Boy		2 Girl		☐					
Student Aadhaar Number		<input type="text"/>										CWSN (Children With Special Need)		1 Yes		2 No		☐	
Social Group		1 SC		2 ST		3 OBC		4 General		☐		Student Roll No.		(As per Class Register)		<input type="text"/>			
Student Name		<input type="text"/>																	
School Name		<input type="text"/>																	
District Name		<input type="text"/>																	
State Name		Maharashtra																	

क्षेत्रीय अन्वेषकांसाठी सूचना

चाचणीला प्रारंभ करण्यापूर्वी खालील सूचना काळजीपूर्वक वाचा.

- ◆ यु-डायस शाळा संकेतांक, विद्यार्थी ओळख क्रमांक, विद्यार्थी आधार क्रमांक, विभाग संकेतांक (ग्रामीण - 1, शहरी - 2), शाळा व्यवस्थापन (शासकीय - 1, शासकीय अनुदानित - 2), विद्यार्थी लिंग (मुलगा - 1, मुलगी - 2), संवर्ग (अ.जा. - 1, अ.ज. - 2, इ. मा. व. - 3, खुला/सर्वसाधारण - 4), विशेष गरजा असलेली मुले : (चलनवलन विषयक दिव्यांगत्व - 1, अंध/अधुदृष्टी - 2, कर्णबधिर - 3, मुकबधिर - 4, गतिमंदत्व - 5, इतर दिव्यांगत्व - 6), विद्यार्थ्यांचे नांव, शाळेचे नांव, जिल्हा संकेतांक आणि राज्य संकेतांक लिहा.
- ◆ निवड केलेल्या एकूण विद्यार्थ्यांची दोन गटांमध्ये विभागणी करा.
- ◆ विद्यार्थ्यांच्या एका गटासाठी एक चाचणी पुस्तिका वितरित करण्यात यावी.
- ◆ चाचणी पुस्तिका वितरित करण्याआधी पहिल्या पानावरील सर्व नोंदी शाळेच्या रजिस्टरनुसार/वर्ग शिक्षकाच्या सहाय्याने पूर्ण करा.
- ◆ सर्व नोंदी या आवश्यक असून त्या केवळ इंग्रजीत असाव्यात. सर्व संकेतांक आंतरराष्ट्रीय अंकामध्ये लिहावेत.
जसे : 1, 2, 3, ...
- ◆ सर्व मुले त्यांच्या बैठक क्रमांकावर व्यवस्थित बसली आहेत, हे सुनिश्चित करावे.
- ◆ मुलांना त्यांची पेन्सिल व खोडरबर बाहेर काढण्यास व तयार ठेवण्यास सांगा.
- ◆ मुलांना चाचणी पुस्तिका वितरित करा. सूचना दिल्याशिवाय मुलांनी पुस्तिका उघडू नये असे सांगावे.
- ◆ दिलेल्या पर्यायांमधून प्रश्नाचे उत्तर शोधण्याबाबत विद्यार्थ्यांना निर्देशित करा.
- ◆ योग्य पर्यायाला गोल करा.
- ◆ प्रश्नाचे उत्तर कसे नोंदवायचे/गोल करावयाचे हे विद्यार्थ्यांना फळ्यावर उदाहरण देऊन स्पष्ट करा.

प्रश्न : दिलेल्या 36, 28, 41 आणि 59 या संख्येपैकी कोणती संख्या सर्वात मोठी आहे?

अ) 36

ब) 28

क) 59

ड) 41

- ◆ क्षेत्रीय अन्वेषकांनी मुलांना उत्तराच्या केवळ एका पर्याय क्रमांकावर बरोबर उत्तर म्हणून गोल करण्यास सांगावे.
- ◆ मुलांना खालील निर्देश द्यावे. प्रश्न क्र. 1 कडे पहा, दिलेला परिच्छेद तुम्ही सर्वांनी मनात वाचा.

भाषा चाचणी : (प्रश्न क्र. 1 ते प्रश्न क्र. 15)

- ◆ क्षेत्रीय अन्वेषकांनी मुलांना एका प्रश्नाकडून दुसऱ्या प्रश्नाकडे जाण्याकरिता मदत करावी.
- ◆ मुलांना दिलेला परिच्छेद, जाहिरात, भित्तिपत्रक किंवा दिनदर्शिका (कॅलेंडर) मनात वाचण्यास सांगावे.
- ◆ क्षेत्रीय अन्वेषकांनी या परिच्छेदांचे प्रकट वाचन करू नये.
- ◆ क्षेत्रीय अन्वेषकांनी मुलांचे मौन वाचन संपविल्यानंतरच एकामागे एक याप्रमाणे प्रश्न त्यांच्या पर्यायांसहित वाचून दाखवावेत.
- ◆ प्रत्येक प्रश्नाच्या योग्य पर्यायावर मुलांना गोल करण्यास सांगावे.

परिसर अभ्यास (EVS) (प्रश्न क्र. 16 ते प्रश्न क्र. 30) आणि गणित (प्रश्न क्र. 31 ते प्रश्न क्र. 45) :

- ◆ मुलांना खालील निर्देश द्या. दिलेल्या पर्यायांमधून प्रश्नाचे उत्तर शोधा. अचूक उत्तराच्या पर्यायाला गोल करा.
- ◆ मुलांना खालील निर्देश द्या. मी हे मोठ्याने वाचतो. तुम्ही सर्वांनी माझ्यासोबत मौन वाचन करायचे आहे. (मनात वाचायचे आहे.)

◆ पहिला प्रश्न योग्य गतीने व मोठ्या आवाजात वाचा, ज्यायोगे मुलांना तो समजणे शक्य होईल. आवश्यकता वाटल्यास पुन्हा एकदा वाचणे.

- ◆ प्रत्येक प्रश्नाचे प्रकट वाचन करण्यासाठी प्रत्येक प्रश्नाला अंदाजे 20 ते 30 सेकंद लागतील. आता आपल्या पुस्तिकेतील अचूक पर्यायाला गोल करा. अशी सूचना द्या.
- ◆ मुलांना/मुलींना स्वतः प्रश्नाचे उत्तर देऊ द्यावे.
- ◆ पुढील प्रश्नाकडे जाण्याआधी, मुलांनी प्रश्न समजून त्याचे उत्तर नोंदवेपर्यंत साधारण 45 सेकंदांपर्यंत वाट पहा.
- ◆ प्रश्नाचे उत्तर शोधण्यासाठी मुलांना सहाय्य करू नका.
- ◆ मुलांना खालील निर्देश द्या, "आता आपण पुढील प्रश्नाकडे जाऊ. पुढचा प्रश्न लक्ष देऊन ऐका."
- ◆ वरील सूचनांचे पालन करून प्रत्येक प्रश्न पूर्ण करण्यासाठी साधारणपणे 2 मिनिटे लागतील.
- ◆ हीच पद्धत सर्व प्रश्नांसाठी एका नंतर एक शेवटपर्यंत वापरावी.
- ◆ संपूर्ण प्रक्रिया पूर्ण होण्यास साधारण 90 मिनिटे लागतील.
- ◆ चाचणी पूर्ण झाल्यानंतर मुलांकडून सर्व चाचणी पुस्तिका ताब्यात घ्याव्यात/जमा कराव्यात.
- ◆ विद्यार्थी क्रमांकाच्या चढत्या क्रमानुसार पुस्तिका लावून घ्याव्या.
- ◆ मुलांना वितरित केलेल्या चाचणी पुस्तिकांची संख्या, उपस्थित मुलांच्या संख्येशी जुळत आहे का हे सुनिश्चित करावे.

भाग - १ : खाली दिलेली गोष्ट वाच.

माझ्याशी कोणी खेळत नाही.

शाळा सुटायला अजून थोडा अवधी होता. सगळे खेळत होते. एक मुलगा ज्याचे नाव राजू होते, तोही खेळायला गेला. परंतु त्याच्यासोबत कोणी खेळले नाही याचे त्याला फार वाईट वाटले. थोड्या वेळाने शाळा सुटल्याची घंटा झाली. सर्व मुले आपापल्या घरी गेली. राजूसुद्धा घरी आला. मात्र त्याचे मन कशातच लागत नव्हते. आईने विचारले, "तू इतका उदास का दिसत आहेस?" त्याने उत्तर दिले - "आई, माझ्यासोबत कोणीच खेळत नाही." आई म्हणाली - "यात इतकं उदास होण्यासारखं काय आहे?" उद्या तू तुझ्या मित्रांना तुलाही खेळात घ्यायला सांग." दुसऱ्या दिवशी राजू शाळेत गेला आणि मित्रांना म्हणाला - "मला सुद्धा तुमच्याबरोबर खेळावयाचे आहे." मित्रांनी त्याचा हात पकडला आणि मैदानावर घेऊन आले. तो सुद्धा खेळू लागला. त्या दिवशी त्याला खूप आनंद झाला.

योग्य उत्तराच्या पर्याय क्रमांकाला गोल कर.

प्र. १) मुले कोणासोबत खेळत नव्हती?

अ) बाहुली

ब) राजू

क) आई

ड) चुनमुन

प्र. २) मुले घरी कधी गेली?

अ) जेव्हा त्यांच्या आईने बोलावले तेव्हा.

ब) शाळेची घंटा वाजल्यानंतर.

क) त्यांचा खेळ संपल्यानंतर.

ड) त्यांच्या मित्रांनी येण्यास सांगितल्यानंतर.

रिकामी जागा भरण्यासाठी योग्य पर्याय लिही.

प्र. ३) राजूची समस्या ऐकून _____

- अ) आईने शिक्षा केली.
- ब) आईने सल्ला दिला.
- क) आईने त्याच्यावर प्रेम केले.
- ड) आईने त्याचे कौतुक केले.

योग्य उत्तराच्या पर्याय क्रमांकाला गोल कर.

प्र. ४) राजूचे मित्र त्याच्या हाताला धरून का घेऊन गेले ?

- अ) त्याच्यासोबत खेळण्यासाठी.
- ब) त्याला शाळेपासून दूर पाठवण्यासाठी.
- क) त्याने अभ्यास करण्यासाठी.
- ड) त्याला शिक्षकांकडे नेण्यासाठी.

प्र. ५) त्या दिवशी त्याला खूप आनंद झाला.

वरील वाक्यातील अधोरेखित शब्दाचा विरुद्धार्थी शब्द पर्यायातून निवड.

अ) कंटाळवाणा

ब) आनंद

क) राग

ड) दुःख

भाग - २ : खाली दिलेले चित्र पहा.

खाली दिलेल्या प्रश्नातील योग्य उत्तराच्या पर्याय क्रमांकाला गोल कर.

प्र. ६) शिक्षकाने कोणता प्रश्न विचारला आहे?

- अ) दूध कसे प्यावे?
- ब) दुधापासून दही कसे बनवतात?
- क) दुधाची चव कशी असते?
- ड) दुधाला खराब होण्यापासून कसे वाचवावे?

प्र. ७) यापैकी कोणता शब्द चित्रात दिला आहे?

- अ) चघळणे
- ब) विकणे
- क) पिणे
- ड) खेळणे

प्र. ८) चित्रात कोणता 'नामवाचक' शब्द आला आहे?

अ) सांग

ब) पाहिजे

क) दूध

ड) खराब

प्र. ९) या चित्रात दाखविलेला मुलगा ————— आहे.

अ) विनोदी

ब) मंद

क) आजारी

ड) लाजाळू

प्र. १०) खालीलपैकी कोणत्या पर्यायाचा अर्थ 'खराब दूध' या सारखाच आहे?

- अ) आंबट दूध
- ब) मलईयुक्त दूध
- क) गरम दूध
- ड) गोड दूध

भाग - ३ : खाली दिलेली गोष्ट वाच.

एका जंगलात हत्तीचे एक कुटुंब राहत होते. ते नदीजवळ राहत होते. उन्हाळ्याच्या दिवसात पाणी नव्हते. नदी कोरडी पडली होती. हत्तींना प्यायला पाणी नव्हते. हत्तीचे एक पिलू आजारी पडले. हत्तींनी इकडे-तिकडे पाण्याचा शोध घेणे सुरू केले. तीन दिवसानंतर त्यांना एक तळे सापडले. त्या तळ्यात खूप पाणी होते. सर्वांनी पाणी पिले आणि ते सर्वजण तळ्याजवळ आनंदाने राहिले.

खाली दिलेल्या प्रश्नातील योग्य उत्तराच्या पर्याय क्रमांकाला गोल कर.

प्र. ११) ही गोष्ट कोणाबद्दल आहे?

- अ) हत्ती
- ब) जंगल
- क) नदी
- ड) तळे

प्र. १२) हत्तींचे कुटुंब कोठे राहत होते?

- अ) विहिरीजवळ
- ब) नदीजवळ
- क) तलावाजवळ
- ड) टेकडीजवळ

प्र. १३) जेव्हा पिण्यासाठी पाणी नव्हते तेव्हा कोण आजारी पडले?

- अ) सर्व हत्ती
- ब) सर्व प्राणी
- क) हत्तीचे पिलू
- ड) एक वृद्ध हत्ती

प्र. १४) हत्ती इकडे-तिकडे का फिरले?

- अ) झाडाच्या शोधासाठी
- ब) पाण्याच्या शोधासाठी
- क) अन्नाच्या शोधासाठी
- ड) जंगलाच्या शोधासाठी

प्र. १५) 'हत्तीचे पिलू आजारी पडले.'

वरील वाक्यातील अधोरेखित शब्दाचा विरुद्धार्थी शब्द शोध.

अ) जाड

ब) हडकुळा

क) अशक्त

ड) निरोगी

प्र. १६) तुम्हाला एक बेडूक दिसत आहे. तुम्हाला एक दगड दिसत आहे.

तुम्ही त्यांच्याजवळ जाता आणि टाळी वाजवता.

बेडूक उडी मारतो, पण दगड नाही.

हे काय दर्शवते?

अ) दगड सजीव आहे व बेडूक निर्जीव आहे.

ब) दगड निर्जीव आहे आणि बेडूक सजीव आहे.

क) बेडूक आणि दगड दोन्ही निर्जीव आहेत.

ड) बेडूक आणि दगड दोन्ही सजीव आहेत.

प्र. १७) शाळा सुटल्यानंतर आपल्या बाटलीत उरलेल्या पाण्याचा सर्वात चांगला उपयोग काय असेल ?

- अ) ते कुठेही सांडून द्यावे.
- ब) मित्राच्या अंगावर फेकावे.
- क) त्यासोबत खेळावे.
- ड) झाडाला पाणी देण्यासाठी त्याचा वापर करावा.

प्र. १८) आरोग्य चांगले राहण्यासाठी तुम्ही खालीलपैकी कोणते अन्न खाल ?

- अ) केक आणि बिस्कटे
- ब) चिप्ससारख्या तळलेल्या वस्तू
- क) दूध आणि फळे
- ड) मिठाई

प्र. १९) रस्त्यावरून घालताना आपण काही वाहतूक चिन्हे पाहतो.

हे चिन्ह काय सांगते ?

- अ) पुढे शाळा आहे.
- ब) पुढे रुग्णालय आहे.
- क) पुढे उद्यान आहे.
- ड) पुढे खेळाचे मैदान आहे.

प्र. २०) खालील चित्र पहा.

इथे कोणती कृती केली जात आहे ?

- अ) धातूची भांडी बनविणे.
- ब) मातीची भांडी बनविणे.
- क) पिशव्या तयार करणे.
- ड) चाके तयार करणे.

प्र. २१) आपण साठलेल्या पाण्यावर केरोसिन तेल का टाकतो ?

- अ) मासे मारण्यासाठी
- ब) पाण्याला चमकविण्यासाठी
- क) दुर्गंध काढून टाकण्यासाठी
- ड) डासांची अंडी मारण्यासाठी

प्र. २२) माझ्या शाळेत खुर्ची, टेबल आणि कपाटे असे फर्निचर आहे.

या वस्तू कशापासून बनविलेल्या आहेत ?

- अ) धातू आणि कागद
- ब) कागद आणि लाकूड
- क) माती आणि कागद
- ड) लाकूड आणि धातू

प्र. २३) काही प्राणी इतर प्राण्यांचे मांस खातात.

त्यांच्याकडे विशेष असे कोणते दात असतात ?

- अ) समोरचे दात.
- ब) आडवे दात.
- क) टोकदार दात.
- ड) गोल दात.

प्र. २४) खाली दिलेल्या पाटीसमोर जर तुम्ही उभे असाल तर पानीपत किती दूर आहे ?

अम्बाला Ambala	↑	२०२ किमी
करनाल Karnala	↑	११९ किमी
पानीपत Panipat	↑	८५ किमी

- अ) ८५ किमी मागे
 ब) ८५ किमी पुढे
 क) ११९ किमी पुढे
 ड) ११९ किमी मागे

प्र. २५) जेव्हा आपण _____ खरेदी करतो तेव्हा वजनकाटा अगदी उपयुक्त असतो.

- अ) कांदे
 ब) दूध
 क) रॉकेल
 ड) पेन्सिल

प्र. २६) आकृतीकडे पाहा. उत्तर दिशा वरच्या बाजूस आहे.
दक्षिण दिशा कुठे आहे?

अ) वर

ब) खाली

क) डावीकडे

ड) उजवीकडे

प्र. २७) योग्य जोडी निवडा.

अ) फळा \longleftrightarrow वायरमन

ब) पत्रे \longleftrightarrow डॉक्टर

क) बस \longleftrightarrow चालक

ड) औषध \longleftrightarrow चांभार

प्र. २८) घरात प्रवेश करण्यापूर्वी आपण आपले बूट का काढतो?

- अ) आपल्या कुटुंबाची ही रीत आहे.
- ब) हे शेजारच्या घरी केले जाते.
- क) यामुळे बाहेरची घाण दूर ठेवण्यास मदत होते.
- ड) पालक आम्हांला असे करण्यास सांगतात.

प्र. २९) अन्न आणि त्याचे स्रोत यासाठी कोणती जोडी योग्य नाही?

- अ) अंडी \longleftrightarrow शेळी
- ब) भात \longleftrightarrow रोप
- क) दूध \longleftrightarrow गाय
- ड) केळी \longleftrightarrow रोप

प्र. ३०) पाळीव प्राणी ते आहेत ज्यांना माणसाळवता येते आणि आपल्या घरांमध्ये ठेवता येते.
खालीलपैकी पाळीव प्राण्यांचा गट कोणता ?

- अ) गाय, कुत्रा, मांजर
- ब) मोर, सिंह, मांजर
- क) शेळी, वाघ, कुत्रा
- ड) हरिण, अस्वल, कुत्रा

प्र. ३१) तुमची शाळा सकाळी ८ वाजता भरते. खालीलपैकी कोणते घड्याळ ही वेळ दाखवते ?

अ)

ब)

क)

ड)

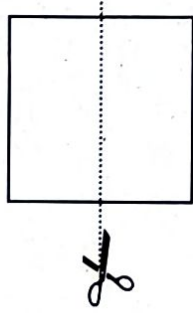

प्र. ३२) हा

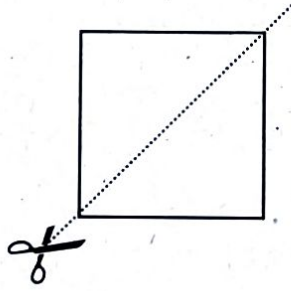

आकार मिळवण्यासाठी खालील कागद कसा कापाल?

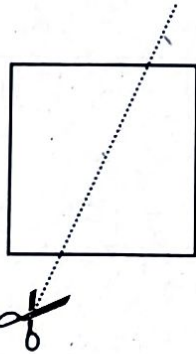
अ)

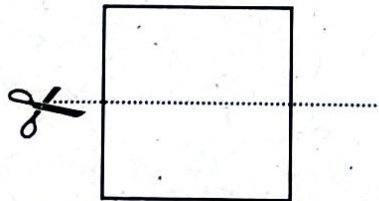
ब)

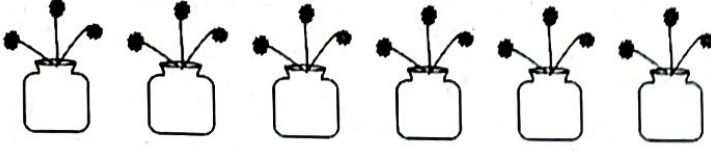
क)

ड)

प्र. ३३) संख्यांची कोणती क्रिया एकूण फुलांची संख्या दाखवते ?

अ) $६ + ३$

ब) ६×३

क) ६×६

ड) $६ \div ३$

प्र. ३४) कोणत्या घराचा क्रमांक तीनशे शहाण्णव आहे?

प्र. ३५) खालील तक्ता विविध दिवशी ग्रंथालयाला भेट दिलेल्या व्यक्तींची संख्या दर्शवितो.

सोमवार	
मंगळवार	
बुधवार	
गुरुवार	
शुक्रवार	

कोणत्या दिवशी सर्वाधिक व्यक्तींनी ग्रंथालयाला भेट दिली ?

- अ) गुरुवार
- ब) शुक्रवार
- क) सोमवार
- ड) मंगळवार

प्र. ३६) मी २० गोळ्या ४ डब्यांमध्ये सारख्या प्रमाणात ठेवल्या.

२० गोळ्या

४ डबे

प्रत्येक डब्यातील गोळ्यांची संख्या किती असेल ?

अ) ४

ब) ५

क) १६

ड) २०

प्र. ३७) खालीलपैकी कोणत्या पर्यायामध्ये संख्या चढत्या क्रमाने लिहिल्या आहेत ?

अ) ९५, ९७, ९०

ब) ५९, ५०, ५६

क) ६५, ६७, ६९

ड) ४९, ४८, ४३

प्र. ३८) माझ्याकडे ६७१ रुपये आहेत. मी एक खेळणे २५८ रुपयांना विकत घेतले.

माझ्याकडे किती रुपये उरले?

अ) ₹ ९२९

ब) ₹ ४२७

क) ₹ ४१३

ड) ₹ २५८

प्र. ३९) संख्या १०७ अशीही लिहिता येते..

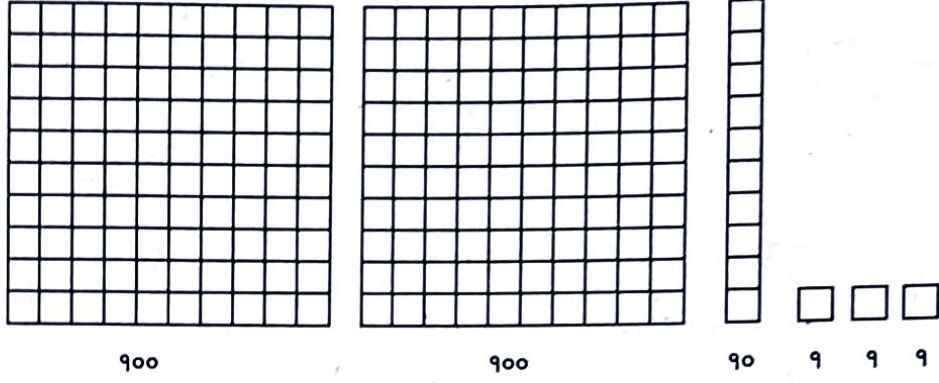
अ) १० + ७

ब) १ + ०७

क) १ + ० + ७

ड) १०० + ७

प्र. ४०) खालील आकृतीमध्ये छोट्या आकाराच्या एकूण किती चौकटी आहेत ?

- अ) २१३
 ब) २००१०३
 क) १००१००१०१११
 ड) २००१३

प्र. ४१) मी खाली दिल्याप्रमाणे फळे विकत आणली ?

सफरचंद ₹ १२०

द्राक्षे ₹ ४१

पेरू ₹ ८

मी किती रुपये दिले ?

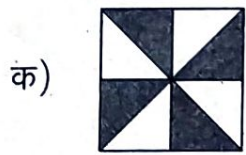
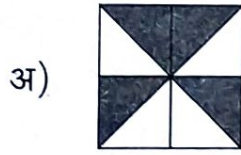
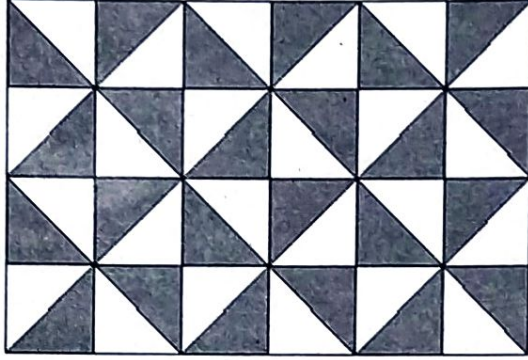
अ) ₹ १३३०

ब) ₹ ७५१

क) ₹ १६९

ड) ₹ ५३८

प्र. ४२) जमिनीवर कोणत्या टाईलचा वापर केला आहे?

प्र. ४३) एकूण १२ सफरचंद आहेत. त्यापैकी ३ खाल्ली आणि ९ उरली. हे खालीलपैकी कोणत्या संख्या विधानाने दर्शविले आहे?

अ) $१२ - ३ = ९$

ब) $१२ + ३ = १५$

क) $१२ - ९ = ३$

ड) $१२ + ९ = २१$

प्र. ४४) ७०९, ८१३, ५९९, ५२

यामध्ये सर्वात मोठी संख्या कोणती?

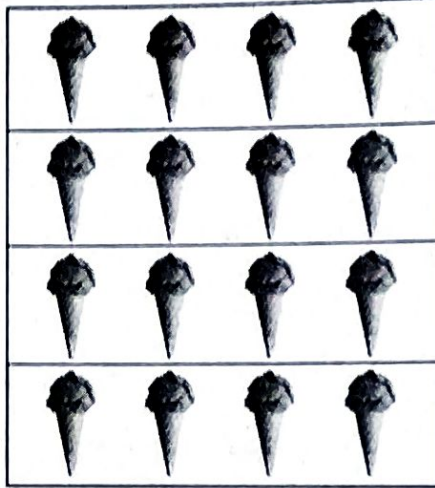
अ) ५९९

ब) ७०९

क) ६५२

ड) ८१३

प्र. ४५) दिलेल्या आकृतीमध्ये आईस्क्रीमच्या कोनांची एकूण संख्या तुम्ही कशी शोधाल ?

अ) 2×4

ब) 4×4

क) 4×4

ड) 16×4

□□□